

vormde door ons...
 een...
 onder-
 burg te
 Commissie
 50.
 volen, die
 te willen
 GERS.
 voorzitter.
 OLORADO,
 van Dn.
 — 1911.
 de Christ-
 in den
 heeft zich
 Nederland
 de kennis
 heeft ver-
 ook tien
 m, mee heeft
 in vorigen
 DELEN
 zijn boek
 dat te
 predikers
 werkzaam
 21 hulp-
 te Kor-
 der succes
 men, dat
 bevleging
 Gerefot-
 thans ten
 heid, dat
 het kent.
 egt PAO.
 i bij uit-
 len; ver-
 der Mor-
 brik om
 t en be-
 ook gaat
 ook inge-
 waarheid
 de kerk
 in boek:
 in, dan is
 literatuur
 ook door
 ook heeft
 gebarbeid;
 eer nabij
 AN DEL-
 leis van
 MORMON,
 hebben
 omdat
 a en het
 MORMON
 e dagen“
 EF SMITH
 ook een
 ng. Vol-
 raalteten
 IKA zijn
 ten, de
 (den) en
 plitst. De
 lerdagde
 Christus,
 e LAMA-
 N bleven
 van Mor-
 en stich-
 de laatste
 Christus
 eid van
 rd, vond
 de professi-
 onni, uit
 te daar
 . JOSEF
 echter
 844 ge-
 verbrand
 dreven.
 ger van
 selligen“
 T-LAKE
 w-Jeru-
 in dese
 id, en de
 orgrond,
 vooral
 sche en
 vde, dat
 ngeveer
 heid te
 de Mor-
 otoloot
 ngen“
 enden“.

Reeds door JOSEF SMITH overtuigd, dat de wederkomst van Christus zeer nabij was, waarom zij zich dan ook de heiligen der „laaste dagen“ hadden genoemd, stonden zij niet minder vast in de overtuiging, dat reeds na den dood der Apostelen de Kerk was afgevalven, en dat zij eerst in de 19e eeuw door SMITH was hersteld.

Wat echter nog zelden in de christelijke wereld was vertoond, was de invoering van de **POLYGAMIE**, het huwelijk met meer dan een vrouw te gelijk. Eerst sedert 1852 kwamen met deze praktijk openlijk voor den dag. BRIGHAM YOUNG zelf, met zijn 25 vrouwen en 44 kinderen was hierin voorgegaan.

In deze tweede periode begon ook de propaganda van UTAH uit in Europa en wordt tot op onzen tijd voortgezet.

Was tot dusver BRIGHAM YOUNG tevens gouverneur van het gebied van UTAH, sedert 1857 toen de President der V. St. als zoodanig CUMMING aanstelde, werd het Mormonisme met kracht bestreden. Hun aanvankelijk verzet eindigde met onderwerping.

Na het sterven van BRIGHAM YOUNG in 1877 breekt in de geschiedenis van het MORMONISME een derde periode aan.

Voor de MORMONEN was, zooals VAN DELLEN op p. 225 schrijft „de polygamie meer en meer het „cor ecclesiae“ of „het hart der Kerk“ geworden“.

Mede daarvoor ging de lange strijd tusschen Kerk en Staat. De „Kerk“ verklaarde in 1891 officieel met de veelwijverij gebroken te hebben. „Wie tegenwoordig Utah bezoekt“, schrijft VAN DELLEN, „merkt weinig of niets van de polygamie“.

En de zendelingen vertellen dan ook, dat er van veelwijverij geen sprake meer is.

Doch ook in dit opzicht is de schijn anders dan het wezen.

„Met de stukken kan het worden bewezen“, zegt VAN DELLEN, „dat zowol de oudere als de jongere generatie nog schuldig staat aan polygamie. Feit is, dat de „Kerk“ de polygamie aanmoedigt en op bedekte wijze predikt“.

Dan niet alleen op het stuk der „veelwijverij“ maar ook op dat der „leer“ is het Mormonisme onchristelijk.

In VAN DELLEN'S boek wordt dit duidelijk aangegevend.

Het bestaat uit 7 hoofdstukken, waarin de geachte schrijver achtereenvolgens handelt over: **OPKOMST VAN HET MORMONISME HET BOEK VAN MORMON; IN OHIO EN MISSOURI; DE STAD VAN JOSEF (NAUVOO); DE LEER VAN HET MORMONISME; DE REGERING VAN BRIGHAM YOUNG; HET MORMONISME TOT OP ONZEN TIJD.**

Tegenover de steeds toenemende propaganda der MORMONEN ook ten oosten en het daaraan verbonden gevaar voor „onvaste zielen“, kan dit met zaakkennis geschreven boek, dat er met zijn vele illustraties keurig uitziet, van groot nut zijn.

2. Van de letterlijke en praktische VERKLARING van het NIEUWE TESTAMENT door MATTHEW HENRY, opnieuw uit het engelsch vertaald, die door J. H. KOK te KAMPEM wordt uitgegeven en reeds vroeger in DE HERAUT uitgesproken, verschiet thans de 40e Aflevering. Hiermede is in deze belangrijke Bijbelverklaring de uitlegging van den BRIEF VAN DE ROMEINEN voltooid en wordt die van den 13TEN BRIEF AAN CORINTHE aangevangen.

G.

en onderwijzers, die aan 150.000 kinderen het evangelie brachten. Op het zilveren feest van genoemde vereeniging kon getuigd worden: „Vroeger waren de predikanten bijna allen tegen de Zondagsschool, nu zijn ze er bijna allen voor“. En bij het 40-jarig feest kon gemeld worden, dat er meer dan 2100 Zondagsscholen waren, met 5000 onderwijzers en 208 000 leerlingen.

De nood der tijden heeft de Zondagsschool ook voor ons land gemaakt tot een instituut van groote betekenis. Haar goede werking is zoo in het oog loopend geweest, dat de moderneren haar hebben nagebootst, en zelfs de moderneren niet alleen, doch ook zowol socialistischen en anarchisten, als theosophisten en mormonen.

In verband met een en ander kunnen we niet nalaten, iets aan te halen uit een artikel, dat Prof. Lindeboom in het Gedenkboek van „Jachin“ schreef. „De Zondagsschool — zoo zegt hij — mag niet en kan niet zijn een dienare van een verhoging voor het verzuim van Christenouder. Ook niet een concurrentie van de Christelijke dagschool. En evenmin als deze mag en kan zij vervangen de catechisatie en de openbare samenkomst van de gemeente, van „u en uw zaad“, voor het aangesicht en in de gemeenschap des Heeren uws Gods. De Zondagsschool heeft tot taak, inzonderheid die kinderen onzes volks, die niet verkeeren onder de bediening van het verbond der genade, te zoeken en te bekenen te maken met den Zaligmaker, die ook de van den weg des verbonds afgedoolde en verwaarloosde geslachten en kinderen tot zich noodigt, tot de zaligheid roept“.

En dan gaat de hoogleraar, de vraag gesteld hebbende, of er ten onzent nog plaats is voor de Zondagsschool, aldus voort: „Die vraag is in 't wezen der zaak dezelfde als deze: zijn er in onze steden en dorpen nog kinderen, die niet worden opgevoed in de leering en vermaning der Heeren? Al mij, die zijn er bij duizenden en honderdduizenden in ons kleine land. In de achterbuurten. En in de hoofdstaten. Arme en rijke; verwaarloosde en verwendte; die niet les kunnen, en aan wier onderwijsing in sillerit maatschappelijke kundigheden en deugden de grootste zorg wordt besteed; gedoopte en, ach, ook reeds scharen van ongedoopte kinderen. De heillooze, Godonteerende en zielverderende vruchten des ongelofs — om van het bijgeloof niet te spreken — van kerken en scholen, die God niet als God verbeelijken en danken, die heidene gelijk geworden zijnde, het bloed der verzoening vertreden en den geest der genade smaadt aandoen — de daardoor aangerichte verwoesting in geestelijk en zedelijk opzicht, heeft inzonderheid de jeugd tot prooi verkoren en tot slachtoffer gemaakt“.

Men zou intusschen kunnen vragen, of, waar de zaak zóó staat als hierboven werd aangegeven, het niet goed zou zijn, zoo al wat een geloof christendom is toegedaan in protestantschen zin, samenwerkte in deze zaak. En inderdaad zou men geneigd zijn, die vraag in bevestigenden zin te beantwoorden, daar er immers iets bekorends in ligt, zoo al wie van christelijke belijdenis is zovoel mogelijk samenwerking zoekt met geloofsgenooten, niet alleen in den meest beperkten, maar ook in den isetwat uitgebreidsten zin van het woord. De praktijk leert echter veelal, dat de theoretisch zoo begere samenwerking niet kan plaats vinden, of allen d'na, wanneer men begint met zich in soover van elkander af te scheiden, dat men de manen van enigzins uiteenlopende richting in verschillende organisaties samenbrengt en dan die organisaties samenwerking met elkander laat zoeken. Dan is er veelal de meeste kans, dat de samenwerking blijvend zijn kan en niet op vervalwing van grenzen en verwatering van beginselen uitloopt.

Geldt dit in het algemeen reeds, bijzonderlijk moet het gelden ten aanzien van de Zondagsschool, wirt opkomst te veel stond onder den invloed van het ídeél, dan dat zij, die op vastheid van belijdenis prijs stelden, niet gevoorzaak waren om op den duur te trachten, te geraken tot organisatie van hen allen, die met de onvastheid van de ídelichheit geen vrede konden hebben.

Op den 14en November 1871 werd het dan ook door desulken, in een vergadering samengekomen, uitgesproken, dat de oprichting eener Gescofmeerde vereeniging noodzakelijk was, „omdat de meeste der reeds bestaande Zondagsscholen, vooral ten platten lande, behoefte hebben zowol aan stoffelijke als geestelijke hulp tot haar meermalen bloei en verdere uitbreiding, als aan leiding wat het onderricht betreft, en omdat uit gebrek aan die hulp en leiding voor die scholen zeer veel gevaar bestaat medegevoerd te worden door een christendom, hetwelk niet gegrond is op den Bijbel; en eindelijk omdat het rationalisme en het modernisme thans íjverige pogingen in het werk stellen om hunne verdenselijke dwalingen in het zoo voor iedereen indruk ontvankelijk kinderhart te prenten door middel van Zondagsscholen“.

Die overwegingen hebben geleid tot de stichting van de bekende vereeniging „Jachin“.

Punten voor 't agendum in te zenden aan Ds. C. Stading.

Namens de roepende kerk:
 A. MEELS, proeas.
 K. BIERSTEEKE, scriba.
 Krabbandam, 9 Oct. 1911.

Kort verslag der Vergadering van de Geref. kerken in de classis Almkerk, gehouden te Almkerk 21 Sept. 1911.

Art. 1. De praeses der roepende kerk opent de vergadering, laat zingen Psalm 105: 1-3, leest Pa. 139: 1-17 en gaat voor in gebed.

Art. 2. De credentiebrievan worden in orde bevonden. Aan 2 diakonen van de kerken Giessen-Rijswijk en Waardhuizen, de redenen van afvaardiging gehoord, wordt keuistem verleend.

Art. 3. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: Ds. de Jonge praeses, Ds. Rispiens assessor, Ds. van Rennes scriba.

Art. 4. De notulen der vorige vergadering worden gelezen en na eene enkele opmerking goedgekeurd.

Art. 5. Ingekomen is, een schrijven van eenen beswaarden broeder uit de kerk van W. Deze broeder, zelf tegenwoordig zijnde, verdedigt zijne zaak. Besloten wordt deze zaak tot den kerkeraad terug te brengen en geadviseerd, dat de kerkeraad den consulent raadplege; ze. een schrijven namens de Gen. Syn., opwekkend tot tweemaal collecteeran voor de Theol. school. Dit schrijven wordt voor kennisgeving aangenomen, daar geregeld in de kerken der classis tweemaal wordt gecollecteerd; 36, een schrijven van een lidmaat van de kerk van W. (A.), waarin hij de classis verzocht, den kerkeraad te adviseeren, hem een bewijs van lidmaatschap af te geven. Voor deze zaak wordt eene commissie benoemd, bestaande uit Ds. Bosch, Ds. Goedbloed en oud. Oost.

Art. 6. De collecten voor de Theol. fac. aan de V. U. en voor den evangelisatiearbeid in de prov. N.-B. en L. worden geleid.

Art. 7. Ds. de Jonge brengt rapport uit over de gehouden kerkvisitatie. Naar aanleiding van dit rapport wordt de toestand van de kerk van M. breedvoerig besproken. In beginsel wordt besloten de kerk van M. geldelijken steun te verleenen. De bespreking van de wijze waarop die steun zal worden verschaft, wordt aangehouden tot de volgende vergadering.

Art. 8. Wegens het rapport kerkvisitatie heeft het onderzoek naar art. 41 niet plaats. De kerk van N. vraagt verlof tot toepassing van den 2en trap van kerkelijke censuur. Dit wordt toegestaan.

Art. 9. Ds. Rispiens brengt rapport uit over het consulentchap. De conclusies van dit rapport met enkele toelichtingen zullen den kerkeraad worden toegezonden.

Art. 10. In sake het advies eener der kerken gegeven, dat volgens die kerk niet kan worden opgevolgd, wordt besloten, dat niet de classis, maar alleen de „beswaarden“ zich op eene meerdere vergadering hebben te beroepen.

Art. 11. De verschillende deputaten worden in hunnen arbeid gecontinueerd. Voor kerkvisitatie worden benoemd Ds. F. Rispiens en Ds. W. Bosch. Sec. Ds. G. M. van Rennes.

Art. 12. Het volgend kwartaal er worden gecollecteerd voor Theol. school en hulpbehoevende kerken.

Art. 13. Besloten wordt ditmaal den 2en Donderdag van Dec. te Nieuwendijk te vergaderen. Roepende kerk, de kerk van Werdendam (A).

Art. 14. Regeling der vacaturebeurten. Giessen-Rijswijk: 1 Oct. Ds. Bosch, 22 Oct. Ds. Goedbloed, 12 Nov. Ds. de Jonge, 3 Dec. Ds. van Rennes, 24 Dec. Ds. Rispiens, Waardhuizen 24 Sept. Ds. Goedbloed, 22 Oct. Ds. de Jonge, 19 Nov. Ds. v. Rennes, 17 Dec. Ds. Rispiens.

Art. 15. De kerk van Giessen-Rijswijk vraagt verkrijgt Ds. H. v. d. Zanden tot consulent.

Art. 16. Nadat Ds. Rispiens voorgegaan is in dankgebed, sluit de praeses de vergadering.

Op last der classis,
 G. M. VAN RENNES, scriba.

Buitenland.

Duitsland. Scheiding van kerk en staat?

De troonsopvolger in het hertogdom Wurtemberg is lid van de Roomsche kerk en kan daarom het sum episcopaat over de Evangelische kerk niet uitoefenen. Eerige jaren geleden nam de landynode een wet aan, waarbij de bevoegdheden van den oppersten bisschop toegekend werden aan een lichaam dat uit vertegenwoordigers van de kerk en van de overheid bestaan zou. Tot dit lichaam zouden twee Evangelische leden van den „Geheimen Rat“ moeten behooren. Nu is door het streven om het staatsbestuur te vereenwoorden, de „Geheimen Rat“ opgeheven en daarom is in dit land opnieuw de vraag aan de orde, wie zal als opperste bisschop de landskerk regeren, wanneer een Roomsche op den troon gezeten is? Men heeft voorgesteld, in plaats van de leden van den Geheimen Rat, twee Evangelische ministers te laten optreden. Daartegen is ingebracht, dat de koning zijn ministers moet kunnen kiezen zonder op de „confession“ te letten, en dat het den ministers niet kan opgelegd worden, tegelijk raadsliden van de kroon en bestuurders van de landskerk te zijn. Anderen willen dat een college van vrij gekozen mannen de hoogste autoriteit in de landskerk zijn zal, maar dan vrees men, dat de band die kerk en staat verbindt, zal losgemaakt worden. Op die losmaking stuurt de volkspartij in de Kamer van Afgevaardigden aan. Vanwege den staat wordt een onderzoek ingesteld naar de waarde van het kerkegeld, dat door den staat is genaamt, om dit aan de kerk te kunnen teruggeven, wanneer de scheiding plaats heeft. In vele kerkelijke kringen is men echter met de gedachte dat kerk en staat zullen gescheiden worden, volstrekt niet tevreden. Immers zal het kerkegeld dat door den staat wordt teruggegeven, niet voldoende opbrengen om de steeds zijgende uitgaven der kerk daarmee te bestrijden. Men kan den leden der Evangelische kerk wel eene kerkelijke belasting, door de staatsoverheid geleid, laten betalen, doch de vrees bestaat, dat dan velen, die sociaal-democratische neigingen hebben, voor hun lidmaatschap van de kerk zullen bedanken.

Het Bahaisme.

De onstandigheid dat Abdul Baha te Londen is, heeft de aandacht gevestigd op het Bahaisme, dat niet minder dan drie miljoen aanhangers heeft. De stichter van het Bahaisme was een jeugdig Pers, Mohammed Ali. In 1844 begon hij zijn arbeid; hij noemde zich zelven de Bab of de poort, een naam die dikwijls door Per-

zische leeraars aangenomen wordt, om te kennen te geven, dat door hen als door een poort goddelijke wijsheid vloeit. Mohammed Ali was bij zijn optreden slechts 25 jaar oud, doch spoedig telde hij zijn aanhangers bij duizenden.

Datgene wat Mohammed Ali voorstond, was eigenlijk geen religie; hij wilde dat alle menschen elkaar als broeders zouden liefhebben en dat er tusschen de natíen vrede heerschen moest; hij íjverde dus voor sociale broederschap en internationalen vrede. Wanneer hij daarbij gebleven was zou de zending in zijn leer niets gevonden hebben, dat moest bestreden en tegengegaan worden.

Maar Mohammed Ali leerde dat een broederschap als hij bedoelde, alleen kon ontstaan wanneer men tot de overstijging kwam, dat alle religíen gelijke waarde hebben, en dat Heer Jesus, Mozes, Mohammed, Zoroaster, Confucius en anderen gelíjkelyk behooren gewaardeerd te worden. Wanneer het Bahaisme de overhand krijgt, is de zending immers gansch overbodig geworden. Wij die gelooven dat er slechts één Naam onder den hemel gegeven is door welken wij salig kunnen worden, moeten daarom het Bahaisme tegenstaan en bestrijden.

Nu, aan tegenstand en bestrijding heeft het Bahaisme geen gebrek gehad. Zijn aanhangers werden in Perzië beschuldigd van slechte vaderlanders te zijn en dat zij voortdurend aanslagen op het leven van den Sjah van Perzië in den zin hadden. Men veracht hen ook van grove onzedelijkheid, door te beweren dat zij niet alleen in gemeenschap van goederen leefden, maar ook in gemeenschap van vrouwen. Die valsche beschuldiging schijnt haar grond te hebben in het feit, dat de Bab grotere vrijheid eischte voor de vrouw, hetwelk voor Oostersehe begrippen ontucht tot gevolg moet hebben. Wel is het een waarheid, dat de Bahaiten voortdurend reađerden tegen het fanatisme, dat door het Mohamedanisme ge- weekt wordt.

De Perzische regering heeft de Bahaiten vreeslijk vervolgd, van 1848 tot 1852 werden er tienduizend omgebracht en tot voor acht jaar duurde het ter dood brengen van de volgers van den Bab voort, zoodat het aantal slachtoffers op dertig tot vijftigduizend wordt geschat.

De Bab zelf werd ook gedood. Naar Perzische gewoonte hing men hem op aan de armen, om door soldaten doorgeschooten te worden. De eerste schoten raakten den Bab niet. Wellicht schoten de soldaten opzettelijk mis. Doch toen de rook opgeklard was, kon men het lichaam van den Bab nergens vinden. „Hij is verdwenen“, zeiden sommigen; „hij is opgevaren ten hemel“, zeiden anderen. De soldaten vonden hem in de gevangenis, waar hij bedard met een stuk bootskool op den muur schreef. De kogels hadden het touw waaraan hij hing, geraakt, de Bab viel op den grond en onder bedekking van den knuidamp vluchtte hij naar de gevangenis, waar hij zijn werk voortzette, totdat men hem kwam halen om nu wettelijk de straf des doods te ondergaan. Men beweert dat de Mahomedaansche soldaten weigerden hun schoten op den Bab te lossen, waarop Christensoldaten het bloedige werk volbrachten.

De Perzische regering had verwacht, dat met den dood van Bab de propaganda voor diens leer zou ophouden. Doch het tegenovergestelde had plaats. Een discipel van den Bab, Baha Ullah, noemde zich de „openbaring van God“ en hij werd door de meeste Bahaiten als de opvolger van Bab erkend. Hij was van vorstelijken bloede en rijk. Toen zijne bezittingen verbeurd verklaard waren, riep hij uit: „Gode zij dank; nu ben ik vrij“. Met zijn vrouw en kinderen ging hij in ballingschap en had met vele wederwaardigheden te worstelen. Hij stierf in 1892 in de gevangenis en werd opgevolgd door zijn zoon, den tegenwoordigen Abdul Baha, die zich in deze dagen te Londen bevindt.

De íjver, toewijding en baatzuchtigheid, door de Bahaiten vaak aan den dag gelegd, zijn een betere zaak waardig. Wat zij belíjden is echter een valsche religie, waarin voor den Christus geen plaats is.

Het is helaas een feit dat het Bahaisme niet alleen aanhangers heeft in Perzië, Egypte, Indië en Japan, maar ook in Europa en vooral Amerika. Het is daarmee als met het Boeddhisme. Terwijl de Christelijke Kerk van het Westen de Oostersehe volken onder het sachte juk van den Christus zoekt te brengen, zoo trachten de Boedhisten hunne leer te brengen in Christelijke landen, en dit niet geheel zonder gevolg, bovenal onder ontwikkelde. Daardoor wordt het woord van den Heiland bewaard, dat hetgeen den wijzen en verstandigen verborgen is, den kinderens openbaar wordt. Aldus is het welbehagen des Vaders.

den strijd tegen het bedwelmsmiddel, dat aan de welvaart van het volk zwoel afbreuk deed en het sodelijk peil zoo deed dalen. Mocht het nu maar blijken, dat door het wegemen van het vergif er meer ruimte gekomen is voor het Evangelie.

Verleden week stroomden mannen van naam uit alle deelen der wereld toe, om het 50jarig bestaan van de St. Andrews universiteit in Schotland te vieren. St. Andrews is de oudste universiteit in Schotland. Lord Rosebery hield bij deze gelegenheid eene groote redevoering, waarin hij deed uitkomen, dat St. Andrews niet groeide doordat zij rijklijk door de overheid met geld werd gesteund, maar zij verrees en bloeide rijklijk terwijl men haar aan haar lot overliet. »Wij schijnen tegenwoordig gevaar te loopen eene natie te worden die met den lepel gevoerd wordt. Wat in den lepel is, kan ik niet zeggen. De toekomst kan het alleen leeren. Het kan voedsel zijn, het kan vergif wezen, het kan een drank zijn die een verkwakkende en vermagende uitwerking heeft. Of het gesoond of schadelijk werkt, laten wij in het midden, maar wij willen er op wijzen dat niet door zulke middelen of in dien weg de Schotsche natie versterkt en gebouwd werd. Het kan zijn, dat door voort te gaan op de tegenwoordig gevolgde lijn, wij een natie verkrijgen, die krachtiger, edeler en onafhankelijker is dan zij tot hertoe was. Maar niet door zulke methoden is het sterke, edele, onafhankelijke Schotsche volk, dat wij leerden kennen, geboren. Zoo sprak Lord Rosebery. Zijn woorden mag men houden voor een krachtig pleidooi voor eene Vrije Universiteit. »Zelfs de vorstelijke giften van den heer Carnegie zullen niet tot zegen zijn, als zij Schotland berooft van de schoone en toch eenvoudige deugden, die Schotland sulc eene cervalple plaats gaven onder de volken. En wat geldt van een natie, is ook van toepassing op het individu, voegt The Christian er terecht aan toe.

Dank zij den arbeid van den predikant F. B. Meyer is Londen bewaard gebleven voor de schande, dat men twee bokseers zou toestaan elkaar voor de oogen van een zij dergelijke tooneelen helust publiek zoo toe te trekken, dat ten slotte een hunner het moest opgeven om dan wellicht voor zijn leven gebroken te zijn. Het is verblifend dat het optreden van den heer Meyer dit resultaat hebben mocht. Nog meer is het een reden tot verheuging dat de neger Johnson zijn voornemen te kennen gegeven heeft om zich in de toekomst niet meer voor boksen te laten vinden. Maar het meest doet het goed, op te merken hoe in Engeland een stem als die Ds. Meyer deed hooren, nog zulc een weerklank vond, dat van overheidswege de bokspartij verboden werd.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

GELOEVEN MOED.

VI.

EEN TOESPRAAK.

„Gij zijt“, zoo ging Gilpin voort, „door God bekleemd met uw waardigheid. Het is door Hem, dat gij opzietert zijt der Gemeente. Van u wordt verwacht, dat gij de misbruiken, die de kerk zijn ingeslopen, zult herstellen, dat gij de wonden zult heelen, die haar zijn toegebracht“.

„Maar“, zoo klomk het verder, „in plaats van deze plicht te vervullen, jaat gij toe, dat onder u bestuur ongeregeligheden, verkeerdheden van allen aard, voorkomen. En opdat U'erwaarde niet meer zal kunnen zeggen: ik ken die verkeerdheden niet; ik weet van geen misbruiken af, zal ik heden alles duidelijk voor u bloot leggen“.

Alle aanwezigen wisten, dat de bisschop gewoon was zich onkundig te houden, als men hem sprak over het verkeerde in de kerken onder zijn bestuur. De kerkvoogd voelde zich niets op zijn gemak en de verdere toehoorders verdubbelden hun aandacht, voor wat nu volgen zou.

„Dat laatste was niet streelend voor den bisschop. Want Gilpin gaf zonde menschenvees, zonder verbloemen, een lange opsomming van allerlei verkeerd, dat in de gemeenten voorkwam. Toen sprak hij met grooten ernst tot Dr. Barnes:

„Wil dus niet meer volhouden, Eerwaarde Heer, dat deze ellenden slechts ontstaan zijn door de schuld van anderen, dat alles ongaat buiten uw kennis en medewerking. Want gij zijt evenzeer schuldig aan hetgeen gij toelaat in hen, over welken gij als opziener staat, als aan de misstappen, die gij zelf doet“.

„Daarom verklaar ik voor het oog van God en Zijn heilige engelen en in de tegenwoordigheid van allen, die hier bijeen zijn, dat gij de eerste oorzaak zijt van al deze verkeerde dingen. Ja, in den dag des oordeals zal ik tegen u moeten opstaan en verklaren, dat ik u nu de oogen heb geopend voor het kwade, dat gij toelaat. Allen die mijn hoorders zijn, zullen in dien grooten dag moeten getuigen, dat deze woorden waarheid waren“.

Hiermee sloot Gilpin zijn rede.

Met niet geringe verbijzing was het gesproken aangehoord. Hoe orndst de leeraar van Houghton sulke dingen opzietert den bisschop in het aangezicht zeggen? 't Was dan ook werkelijk een daad van grooten moed geweest. Want in bisschoppelijke kerken, gelíjk de Roomsche en de Engelsche, is de bisschop de „geestelijke overheid“ en moeten de lagere „geestelíken“ zich naar zijn wenschen en wil voegen.

Dat sulc een inlichting niet is naar Gods Woord, behoefc wel nauwelíks gezegd.

Toen Gilpin de kerk verliet kwamen zijn vele vrienden onder de hoorders van alle kanten op hem los. Zij waren hevig ontsteld, en een zei met tranen in de oogen:

„Hoe konldt ge nu zoo onvoorzichtig zijn, lieve broeder! Nu hebt ge zelf den toorn opgewekt van den bisschop, die toch al ontstemd was.“

„Ik geloof dat het mijn roeping was altoe te spreken“, antwoordde Gilpin.

„Maar ge hebt ook den kanselier verbitterd, die de zaken zoo jammerlijk leidt“, sprak een ander. „U tegenstanders zoeken naar een gelegenheid om u te treffen, uw afzetting te bewerken. Nu hebt gij zelf hun de schoone kans gegeven, waar zij soolank naar wenschen. Wees verzekerd, dat zij er gebruik van zullen maken.“

En zoo ging het voort. Gilpin hoorde het kalm aan. Daarna drukte hij allen hartelyk de hand en sprak:

„Geliefde vrienden, ik zeg u innig dank voor zwoel belangstelling, die mij diep trefc. Maar verontrust u over mij niet. Ik heb in oprechtheid gesproken. Als die vruchten dragt, zal ik met blijdschap ook de ergste gevolgen verdragen, die mijn eerlyk spreken voor mij zelf zou kunnen hebben“.

De vrienden zwegen. Zij hadden eerbied voor sulc een geloofsmeed. Den geheelen dag was er nog vergadering. Allerlei moest besproken, doch het gebeurde van den morgen vervulde zoo aller hoofd en hart, dat de andere zaken slechts weínlc de aandacht trokken en de samenkomst niet lang duurde. Doch daarna kwamen